

da razne vrste pomešaš. Pri tem je pa opomniti, da se Tomaževa žlindra, živo apno in lesni pepel ne more mešati s kaličevimi solmi in čilskimi solitrom. Najbolje je pa če se Tomaževa žlindra, apno in pepel sami potresajo. Druga gnojila se pa lahko pomešajo. Dobro je tudi umetnemu gnojilu primesti suhe, fine prsti. Tomaževo žlindro in kajnit je najboljši potresati jeseni ali po zimi.

Kako zdraviti ranjeno koleno konjem. Znano je, da je konj z golimi koleno manj vreden, posebno če je napaka vidna. Če je pa konj padel na kolena, pelji ga počasi v hlev, vlij dva škafa vode na rano, da jo dobro izmiješ, ne da bi jo kaj drgnil. Sedaj z mehko platneno cunjo lahno posuši rano. Na to naloži na rano za prst na debelo pavole, privezi jo s kosom flanele in vse to dobro priveži z usnjem. Sedaj pusti tri ali štiri dni počivati. Potem vzemi proč obvezo in pavolo, ne da bi se kaj pritaknil kraste, ki se je naredila. Kar se drži pavole, je ne trgaj proč. Pelji počasi konja na sprehod. Potem pa deni na koleno zopet pavole in jo z nova obvezi. V štirinajstih dneh odpade krasta, naredi se čez nova koža, ki ima novo dlako.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Zapustivši Stari Trg napotil sem se v prijetni družbi č. gg. župnikov-prijateljev laščanskega in starotržkega proti Blokam. Mestice Lož videti, skozi katerega nas je peljal naš pot, me je že zdavnej mikalo. Nekako zasmehovalno se mi je včasih govorilo o njem, s čimer se vendar jaz nisem strinjal. Ni sicer videti mnogo velikih poslopij, hiše so bolj majhne, pa dovolj redno zidane ob cesti, ki vodi skozi. O Valvazorjevem času je bilo mestice opasano celo z zidovjem, (gl. XI. knjigo str. 325), grad vrh griča poleg njega pa je bila že takrat razvalina, in se še zdaj prav krepko vpira zobu časa. —

Pot od Loža proti Bloški Polici je samotni in napet; — ondi se loči na dvoje; — levi vodi proti Cirknici in Rakeku, desni se pa pospenja od tod naprej še dokaj bolj strmo proti Blokam. Prihoda tja gori sem se prav zelo veselil, ker me je že od mladostnih let mikalo, videti enkrat to visoko ležečo gorsko planoto. V najbolj krepki dobi svojih let služboval je ondi kot duhovni pomočnik eden mojih največjih dobrotnikov, poznejši župnik v Železnikih, v. č. g. B. K., ki je kot zlatomašnik l. 1860 umrl. Mnogokrat mi je pripovedoval o težavnem ondotnem službovanju in o silno hudih zimah, ki imajo na bloškem površju baje svoj glavni stan in stalen dom. Dolga leta je deloval ondi kod župnik tudi moj součenec in dober prijatelj v. č. g. J. K., ki me je mnogokrat vabil, naj ga vendar enkrat obiščem. To prijateljstvo in tudi moja iskreno željo sem tedaj spolnil ta dan (24. jun. 1884.) Obhajal je tisti dan ravno tudi svoj god. Mnogo njegovih in slučajno tudi nekaterih mojih dobrih prijateljev in znancev sešlo se je bilo na

vezovanje, in preživil sem nekoliko tako prijetnih ur, kakor so enake človeku le redko odmerjene v življenju.

Ker me moj ljubi Janez nikakor ni pustil odhajati ta dan od sebe, podal sem se proti večeru v spremstvu tedanjega kaplana in sedajnega straškega župnika č. g. M. P. na bližje gričevje, kjer je po mnenju in ogibanju nekaterih zgodovinarjev stalo starodavno mesto Metlè (Metulum). Dotični kraj se nahaja precej visoko na griču, in tja grede ostala nama je podružna cerkev enacega imena k levi. Sledu kacega ozidja pač ni najti nikakega, vsaj za oko nestrokovnjaka ne, kar je v tem oziru moja malenkost. Taka preiskovanja so le za take, kakor je na pr. naš dobro-znani g. Jernej Pečnik, o katerem se vsled njegovih mnogih odkritij starodavnih grobov po naši deželi skoraj sme reči, da tri metre pod zemljo vidi.

Precej pozno sva se povrnila z mojim č. g. spremljevalcem nazaj na Bloke. Po Ave Mariji sem bil v ondotnem župnišči priča prizora, o katerem se je prejšnja leta po vsej naši deželi in tudi zunaj nje mnogo govorilo, in kar se ponavlja še dandanes vsaki večer, včasih tudi še večkrat na dan, in sicer naš čas ne ravno več na Blokah, vendar pa ne daleč proč od tam. Mnogi č. gg. duhovniki, vmes tudi visoki cerkveni dostojanstveniki, skušeni zdravniki, mnogo občinstva visokega in nizkega stanu opazovalo in presojevalo je že omenjene redke prizore, ter izrekli se po svojih mislih in razsodbah o tem. Jaz za svojo osebo rečem, da sem jih opazoval z začudenjem in najdel v njih kaj nadnaravnega. Mogoče, da bo še le prihodnost to stvar in zadevo bolj natanko pojasnila, ter imela o tem zadnjo besedo!

Naj dostavim še to, da se tudi bloška fara prišteva med najstarejše na Notranjskem. Njeni pričetek se stavlja v letu 1366. Za čase Valvazorja štela je 17 podružnic. Imenovani kronist piše v svoji VIII knjigi str. 784. prav mikavno o slovečem sejmu, ki je bil o tedanjih časih o sv. Mihaelu na Blokah skozi 3 dni, in je privabil na tisoče ljudstva raznih narodnostij ondi skupaj. — Ne morem si kaj, da bi ne omenjal še enkrat mojega pokojnega součenca in župnika bloškega č. g. J. K. Mnogo se je namreč trudil za olepšavo ondotnih cerkvá, zlasti pa farne cerkve. Med drugim bo prekrasni in dragoceni kamniti veliki altar sv. Mihaela delal čast preblagemu pokojniku in Bločanom dotlej, dokler bo stal.

Naslednje jutro pospremil me je bil prijazni č. g. kaplan M. P. celo doli v Vel. Lašče, (za kar mu tu še enkrat mojo toplo zahvalo izrekam). Konec bloškega površja vozila sva se čez strahovito strmi in visoki Lužarski klanec doli v vel. laško okolico, kar me je še le prav natančno poučilo, kako visoko da leži bloška gorska planota. Zanimal pa me je pohod teh krajev tem bolj, ker so se po vsej tej okolici vršili l. 1813. tako rekoč zadnji prizori krvave žaloigre avstro-francoskih vojska, ki so pretresale vso Evropo konec prejšnjega in v začetku sedajnega stoletja. Tla teh krajev so bila tedaj obilno napoljene s krvjo zvestih sinov naše slavne Avstrije. Nikakor se sicer ne prištevam med vojaške strokovnjake, a nekaj

pa vendar moram le odobravati pri sedanjem višjem vojnem vodstvu, to namreč, da pusti izvrševati ravno po naših krajih zlasti v poslednjih letih jesenske bojne vaje. Svet je naše čase pač prav prečudno pobarvan, in kedo ve, kaj vse nam skriva še prihodnjost. Moja malenkost sicer ne simpatizuje z Mladočehi, ter ne spodtikuje se nad trodržavno zvezo, — če pa premislimo, kako lačno škilijo Italijani vedno in vedno sem čez veliko lužo na neodrešene: Trst, Istro, Dalmacijo in Laško-Tirolsko, — kako so si celo našega Triglava že prekrstili v „Trecorno“, lahko bi rekli po znanem reku: „Graeca fides, nulla fides“, tudi „Italia fides, nulla fides“, (kakor tudi za Pruse: „Preusen Treu“, keine Treu“.) [Po naše bi se to reklo: Italijanska zvestoba, — Pruska zvestoba, — nikaka zvestoba!]*) Kdor ne veruje, bere naj zgodovino, ali pa ozre naj se le malo nazaj v preteklost. In če bi prišlo kedaj v resnici do vojske z Italijo, ne varujejo naše kranjske dežele kakor na pr. sosedno Koroško trdnjave na Predilu in Naborjetu, ampak ona je malo da ne po vseh straneh odprta sovražnemu navalu; braniti bi jo morala po teh krajih le prsa naših hrabrih junakov-vojakov. Orožne vaje po teh krajih so toraj jako praktične, potrebne, koristne, ona so prava vojskina šola. Spominjam se na leta 1848. in 1849. nazaj, ko mi je nekdo rekel: Zmage slavnega Radeckega na bojiščih italijanskih je to dokaj polajševalo, ker je on po dotičnih krajih izvajal že poprej orožne vaje, in so mu bili svet (Terrain) in kraji dobro znani. Se ve, da je poleg dobrega vodstva zmage privojevala hrabrost naše vrle armade, vsekako pa je dobro, ako vojskovodja pozna dobro kraje, na katerih ima izvesti svoj krvavi posel. Toraj so orožne vaje, ako stanejo tudi skope novce, vendar le dobra šola za čas sile.

(Konec sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Rubinstein. V Peterburgu je te dni umrl jeden najslavnejših skladateljev sedanjega časa Rubinstein. Njegove koncertne skladbe uživajo svetovno slavo.

Tič ki najdalje leta. Po opazovanji francoskega prirodoslovca J. Lancastra, ki je živel pet let na zahodnem obrežji Floride, je mej vsem tiči v letanji najvstrajnejši fregatni tič, ki mora sedem dnij neprenehoma letati v zraku, ne da bi se kam usedel. Ta tič le malo maha z peruti, naj tudi s hitrostjo 160 km v jedni uri leti. Z razprostrtimi perutmi meri 4 metre. Albatros je večji od fregatnega tiča in tudi dobro leta, ali vendar se prej utruji. Razprostrte peruti merijo pet metrov. Ta tič se pa pri petdnevnem letanji že utruji in na morji usede na kako ladijo, če se nima kam drugam, da se odpočije.

*) Iz besed: „Italijanska zvestoba, nikaka zvestoba“, posnamemo, da gosp. pisalec Italijane kot take spozna, kakor jih mora spoznati vsaki razumnik. Koliko še naši domači avstrijski rojenjaki — Lah marajo za Avstrijo, akoravno jih ona nekako pestuje, so dovolj jasno pokazali nedavni škandali v Piranu in po drugih isterskih mestih. Bog ne daj, da bi bili počenjali Slovani kaj tacega: — gorje in pregorje jim! Kot veleizdajalci bi se bili pokorili na leta in leta po težkih ječah. O obsodbah razgrajčev Italijanov pa bomo javaljne kaj brali. Opravičeno se tedaj sme vprašati: Ravnopravnost! — kje si? —

Uredništvo.

Novice.

— **Goriška slovenska šola.** V seji dne 15. t. m. se je goriški občinski zastop baval z ukazom naučnega ministerstva, da mora ustanoviti slovensko ljudsko šolo v Gorici in sklenil proti temu ukazu pritožiti se na upravno sodišče. Na galeriji mestne dvorane se je tem povodom zbralo večje število Slovencev, ki so ukaz naučnega ministerstva in sklep občinskega zastopa sprejeli s klici: „Živeli Slovenci“. Ta povsem nedolžna demonstracija je močno razjarila laške občinske odbornike, v prvi vrsti župana dr. Venuttija, ki je to demonstracijo dal v zapisnik zabeležiti. Znani so vsem demonstrativni in hrupni pojavi galerijskih obiskovalcev v mestnem zboru tržaškem in kaj se tem rogoviležem zgodi, župan jih rahlo posvari, češ, da to mora storiti, sicer pa lahko i še nadalje demonstrujejo. Prav v tem smislu so o navedeni goriški demonstraciji poročali vsi laški in nemški listi, obsojajoč predrznost Slovencev, dočim o demonstrativnih enakih pojavih Italijanov ali Nemcev molčijo, ali pa jih naravnost odobrujejo. Gospoda naj bo le pomirjena, še na vse kaj drugega se bode mogla privaditi. Slovenec neče biti več samo hlapec, temveč hoče slednjič enkrat postati gospodar na svoji zemlji.

— **Grofu Alfredu Coroniniju,** državnemu poslancu goriškemu, so prišedšemu dne 18. t. m. iz Dunaja v Gorico priredili goriški Slovenci veliko ovacijo za zasluge, katere si je stekel s svojim možatim potegovanjem v državnem zboru o zadevi dvojezičnih napisov na Primorskem. Zbralo se je na kolodvoru do dve sto Slovencev, ki so z urnebesnimi živoklici sprejeli neustrašnega svojega zastopnika. Prav je tako, da Slovenec, tudi vnanje pokaže, da živi.

— **Narodnemu domu** v Ljubljani je volil sto gld. minolo nedeljo v Ljubljani umrli trgovski agent gosp. Jan. Hartmann, rodom češki Nemec.

— **Št. jakobsko-trnovska ženska podružnica** sv. Cirila in Metoda je imela minolo nedeljo pri „Lloydu“ svoje letno zborovanje. Iz poročil posnamemo, da ima podružnica sedaj 320 članov. Dohodkov je bilo minolo leto po odbitju stroškov 635 gld. 90 kr., kateri so se oddali glavni družbi. Zares plodonosno delovanje! Da bi pač vsaka podružnica vsaj približno tako marljivo delovala, potem bi vodstvo vse drugače moglo vršiti dano si nalogo. Skušajte vse podružnice posnemati to uzorno žensko podružnico!

— **Shod zaupnih mož,** ki pa se ima vršiti dne 29. t. m. z redutni dvorani v Ljubljani, obeta biti mnogobrojno obiskan. Da bi ta shod pač imel zaželeni uspeh in bi združil zopet vse rodoljube k skupnemu delovanju v prosep koristij in sreče slovenskega naroda!

— **Kamniška železnica** pride tudi v državno last. Minole dni so imeli delničarji sejo in sklenili ustreči vladi, ki je pripravljena na podlagi zakona iz l. 1883. podržaviti železnico.

— **Po dolenjski železnici** se je meseca oktobra t. l. vozilo 27.869 osob in se prepeljalo 12.850 ton blaga. Dohodkov je bilo pri osobnem prometu 13.721 gld. pri tovornem 32.449 gld., skupaj torej 46.170 gld. Od 1. januarja do 31. oktobra 1894. znašajo vsi dohodki 423.807 gld.

— **Posojilnica v Kranjski gori,** zadruga z neomejeno zavezo, prične poslovati z novim letom.

— **Javne dražbe surovih kož, usnja in strojiva** se bodo pričele prirejati v c. kr. skladiščih v Trstu. Te dražbe se bodo vršile vsako prvo sredo v meseci. Prva dražba bo dne 5. decembra t. l. v borznem poslopji v Trstu. Natančnosti o tej dražbi mogo se poizvedeti tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice.